

TELEGRAFUL ROMÂN.

Apare Marția, Joia și Sâmbăta.

ABONAMENTUL

Pentru Sibiin pe an 14 C., 6 luni 7 C., 3 luni 3 C. 50 fl.
Pentru monarhie pe an 16 C., 6 luni 8 C., 3 luni 4 C.
Pentru străinătate pe an 24 C., 6 luni 12 C., 3 luni 6 C.

Pentru abonamente și inserțiuni a se adresa la
Administrațiunea tipografiei archidieceane Sibiin, strada Măcelarilor 45
Correspondențele sunt a se adresa la
Redacțiunea „Telegrafului Român”, strada Măcelarilor Nr. 34.
Epistolele nefrancate se refușă. Articollii nepublicați nu se înapoiază.

INSERȚIUNILE:

Pentru odată 14 fl., — de două ori 24 fl., — de trei ori 30 fl. rëndul cu litere garmond — și timbru de 60 fl. pentru fie-care publicare.

Moștenirea...

Sibiin, 13 Septembrie n.

Părerile sunt diferite în presa magiară, cu privire la cuprinsul cuvântului de tron cu care Monarchul a închis Luni parlamentul țerii.

Pe când ziarele guvernamentale, îndatinate să laude tot ce face guvernul și să preamărească tot ce iese din creierul și din mâna guvernului, îi aduc elogiul și-l prezentă ca pe o perfecție a minții omenesci, atât ca fond, cât și ca formă: cele din opoziție constată, că stil mai sarbăd nu s'a pomenit, și cuprins mai sec nu s'a dat nici unui act public ca tocmai acestui mesaj de tron.

Natural, că responsabilitatea pentru compunerea vorbirii de tron revine totdeauna guvernului responsabil al țerii, nu Monarchului și de aceea discuția pe tema acesta e admisă.

Cetitorii nostri cunosc cuprinsul vorbirii și-și vor fi făcut și ei judecata în cauză. Într'adevăr e o cazanie lungă și foarte sēcă vorbirea acesta, și astfel dreptatea critică ar fi pe partea presei opoziționale.

Să nu uităm însă, că mesajul de tron rostit la închiderea unei sesiuni parlamentare nu e alta decât *ratificarea activității* parlamentului care și încheie zilele vieții; și dacă cuvântul de tron din întrebare e sarbăd și sec, nu dovedește alta decât că tot așa a fost și activitatea parlamentară din sesiunea acum închisă.

Dacă parlamentul ungar făcea *mai mult* în sesiunea expirată decât de fapt a făcut, era mai bogat în cuprins și pôte că și în formă mai frumos și mai bine sunătoriu și mesajul de tron, care a ținut să exprime cu toate acestea mulțămirile coronei față cu corpurile legiuitoare ungare și pentru puținul ce l'au prestat în sesiunea închisă.

Pentru-că adevărul e, că parlamentul țerii a lucrat în sesiunea trecută foarte puțin, și aproape nimic de valoare. Și de aceea a trebuit să se constată și în cuvântul de tron, că o *moștenire* mare are să treacă asupra parlamentului viitoriu, care va trebui să desvolte o activitate mai intensivă și să fie condus de *considerații mai potente patriotice*, pentru a isprăvi și aceea ce demisionatul parlament a întrelăsat a împlini.

În cuvintele acestea ale mesajului de tron, s'ar pute spune că se cuprinde o *dojană* la adresa parlamentului din sesiunea trecută. Dar' nu e dojană; ci e numai constatarea, că parlamentul *n'a putut* lucra mai mult, fiind-că așa a fost compus din capul locului, ca să nu lucreze.

Eșit din niște alegeri fără păreche până aci în anele țerii în ce privește terorisarea și atro itățile, nu putea fi compus din elemente dornice de muncă, îndemnate la muncă de binele obște, ci din oameni cari își căutau de afacerile lor particulare pentru a-și scôte cel puțin cheltuelile avute cu alegerile trecute, dacă nu și ceva dobândă curată pe deasupra.

Și lucrul acesta se constată și în mesajul de tron; pentru-că în mod semnificativ se accentuează în el *curățenia alegerilor, independența deputaților și greutatea morală și vaza parlamentu-*

lui, prin ce se recunósce, că toate acestea *au lipsit* până acuma și că prin urmare parlamentele din trecut n'au fost nici-odată aceea ce trebuiau să fie, *espresiunea fidelă a voinței țerii*, espreșiunea convingerilor politice manifestate din partea *tuturor cetățenilor* din statul acesta.

În cuvintele acestea, eșite din gura Monarchului, se cuprinde o formală *condamnare* a sistemului după care se compuneau în trecut parlamentele țerii; și se cuprinde și dorința preainaltă, ca așa, după vechiul sistem, *să nu se mai compună parlamentele ungare*.

A fost necesară această *condamnare*, pentru-ca să înțelegă odată cei-ce cred și acuma, că drepturile politice formeză un fel de monopol numai pe sēma lor, cumcă la locul preainalt se știe, că nu numai ei formeză țēra, ci mai sunt și alte popóre credincioșe în patria această, cari cer cu insistență teren de muncă și de participare la punerea la cale a tuturor trebilor țerii, cer aceea ce le compete, partea cuvenită în conducerea țerii.

Prevedem, că mare schimbare nu va suferi parlamentul țerii nici după alegerile cari în curēnd se vor efectui, cu privire la grupările politice cari vor fi reprezentate în el, dat fiind, că unele dintre naționalitățile nemagiare din țēra nu vor intra nici de data această în luptele parlamentare, ci vor observa față de ele pasivitatea impusă lor de împrejurările date. Dar' credem și sperăm, că noul parlament va fi compus totuși din astfel de bărbați, cari vor ști să chibzuiască bine asupra *moștenirii* remase dela parlamentul trecut și dela altealte premergătoare, și vor afla singuri, că punctul cel mai însemnat din această moștenire este *nemulțămirea naționalităților nemagiare din patrie*, tratate până acuma în modul cel mai mașter, din partea tuturor parlamentelor din trecut.

Dacă noul parlament va înțelege bine, nu literile seci, ci *spiritul* mesajului de tron rostit Luni în palatul regal din Buda, și va procede în acest spirit: atunci prima și cea mai urgentă problemă pe care o va avé de rezolvat va fi aflarea modalităților și croirea drumului care să ducă la *fericirea și mulțămirea tuturor popórelor din țēra*.

Așa înțelegem noi *spiritul* cuvântului de tron; și dacă așa l'a înțeles și guvernul magiar care l'a compus, îl asigurăm, că politica sa se află pusă pe bune temelii, pe temelile pe cari mai curēnd sau mai târziu *va trebui* să fie pusă întreaga politică magiară.

Convocarea parlamentului. În *Monitorul oficial* de Mercuri a apărut rescriptul preainalt, prin care parlamentul țerii e convocat în sesiune nouă pe 24 Octobrie la Budapesta. Tot atunci a fost publicat și circularul ministrului de interne, adresat tuturor comitetelor centrale municipale, prin care terminul pentru efectuarea alegerilor generale dietale se pune pe zilele *din 2 până la 11 Octobrie inclusive*, când au să fie toate terminate. În circulariul seu, ministrul de interne atrage atențiunea comitetelor centrale și asupra dispozițiilor cuprinse în legea curială, intrată acum în vīgore, referitor la cură-

țenia alegerilor, și insistă special pentru observarea perfecte libertăți la votare. În cele mai multe cercuri electorale alegerile se vor face în cele trei zile dintăiu: 2, 3 și 4 Octobrie, dacă se va observa și de astădată obiceiul de până acuma.

Szēll la Viena. Ministrul-president Szēll a sosit Marți la Viena, și a luat parte la serviciul divin, oficiat întru odihnirea sufletului decedatei împărătese și regine *Elisabeta*, la care a fost de față și M. Sa Monarchul, și mai mulți membri din casa domnitōre. Prim-ministrul magiar a avut apoi în-trevedere cu ministrul comun de externe, contele *Goluhovski*, și consultări mai lungi cu prim-ministrul austriac *Dr. Körber*. Obiectul de discuție l-a format *tarifa autonomă vamală*, asupra căreia în 16 Septembrie se vor începe de nou pertractările între guvernele țerilor dualiste. Guvernul austriac are gata deja o tarifă nouă vamală, ear' guvernul magiar își va comunica dorințele atunci când va fi discutată tarifa austriacă. După cum se svonesce, la compunerea tarifei austriace s'a ținut cont de interesele micilor industrii și de ale micilor proprietari.

În fața alegerilor. Clubul național român din comitatul Aradului a ținut eri sēra, Joi, o consfătuire intimă în Arad, pentru a lua măsurile de lipsă, ca poporul alegătoriu român din comitatul acela să fie luminat asupra situației și să fie instruit cu privire la atitudinea ce are să o urmeze la alegerile generale dietale.

În putere de drept. Legea despre judecătoria curială în chestii electorale, deși votată și sancționată de mult, abia Marți în 10 Septembrie a intrat în vīgore și a primit putere de drept, fiind-că ultimul ei paragraf așa dispunea, că legea intră în vīgore în ziua care urmēză după *închiderea parlamentului*. De Marți deci toate dispozițiunile aspre ale legii numite, referitoare la împărțirea de mănări și beuturi din par ea candidaților printră alegători, sunt intrate în vīgore și contravenienții vor avé să simtă asprimea legii, care îi va urmări. Facem atenți pe toți cei-ce i privește, asupra acestei împrejurări.

Manifestul lui Kossuth. Încă nici nu se închisese parlamentul și fiul tătâne-so, *Kossuth Ferencz*, și-a fost resfirat în țēra *manifestul*, prin care provacă țēra să lupte la alegeri *sub stēgul seu*, singurul mântuitoriu pentru cetățenii patriei acesteia. Manifestul edat în numele partidului independist și publicat în numărul de Duminecă al lui „*Egyet-értés*”, e compus de însuși Kossuth fiul; și ca să se vadă cu câtă *înțelepciune* e compus, dăm din el următoarele pasage, cari ne privesc mai de aproape. Într'un loc se zice așa:

„Pretindem drept de *vot universal*, care după expirarea unui anumit termen să fie legat de *cunoscerea în cetire și scriere a limbii magiare*.” Ear' la alt loc se zice așa:

„Dorim o astfel de *rezolvare a chestiei naționalităților*, ca cetățenii de limbă străină nu numai să simtă puterea statului ungar și să-i pōrte sarcinele, ci să beneficieze și de îngrijirea binefăcătoare a sa, pe teren economic, — așa ca să se simtă *fericiți în patria magiară*!”

Grozav de fericiti se vor simți cetățenii de limbi străine, — dle Kossuth, — în patria această, ales după-ce vor fi despoiați și de dreptul electoral, făcut pendent dela cunoscerea limbii magiare! Fōrte fericiti!

Influița mamelor asupra copiilor.

Cumcă în om sunt sentimente religioșe și morale nu mai încape îndolia. Și că aceste sentimente vor fi în om până atunci, până el va fi preocupat de ideile mari ale existenței lumii și ale nemuririi sufletului, este earăși nediscutat.

Cu toate acestea unii oameni au aceste sentimente *desvoltate*, știu ce se înțelege prin Dumnezeu la care se închină, și practică regulile prescrise de religiuine, — alții, din contră.

De unde să vină această deosebire? A zice că unii oameni vin pe lume cu ideia născută de Dumnezeu, ear' alții nu, este a nu puté dovedi.

Atunci de unde deosebirea? Răspunsul este, că unora li-s'a dat *crescerea* cuviincioasă, alții au fost lipsiți de ea. Și în ceea-ce privește educația religioasă *mamele* au în primul loc răspunderea, pentru-că ele sunt pământul pe care copiii cresc, apoi întreaga familie, și mai târziu școla și societatea.

Mamele, prin faptul că dau statului copiii educați de ele, domnesc asupra lui, ele sunt reginele statelor. De aceea ele nu trebuie să nesocotēscă puterea ce o au, ci să caute a o întrebuița în folosul lor și al statului, infiltrând și conservând în copii bunele moravuri și religioșitatea, cari sprijinesc popórele mai mult de cât iarba de pușcă și fortărețele.

Romani, dacă cuceriau lumea, erau educați în bine. În răsbōie ei luptau: *pro aris et focis* (pentru altar și cămin). În familie s'au format fiii *Corneli*, din viața familiei s'au împuternicit copiii matrónelor romane. Și pe câtă vreme mamele erau morale, — Roma era mare; căci „*cucerencia femeieșcă a păstrat cetatea eternă*”. Și numai când influința rea a Grecilor s'a resimțit în casa și în familia romană, numai atunci poporul roman a fost pierdut.

Dacă mamele cresc copiii în frica Domnului, dacă casa este curată, ele aduc servicii enorme statului.

Pe cine vēd copiii în timpul când lucrēză lumea din afară asupra-le? Pe părinți și în special pe mame, dela cari se influințēză atât de mult încât rămân așa pentru viitoriul lor.

În mame dar' să fie dragostea de a învăța și de a da exemplu!

Pentru formarea religioasă și morală ajută mult cuvântul și fapta. Viēța mamei să fie așa cum cetim pe mormântul unui părinte bisericesc:

„El a egalat învățătura cu viața și viața cu învățătura; învățătura ca un tunet, viața ca un fulger, tunetul a fost auzit, fulgerul a fost vēcut!”

Apostolul Paul cere dela mame „să fie în iubire, în credință și sfințenie”, pentru-ca educația să fie folositoare.

Înțelepciunea indiană zice: 10 brahmani întrec în demnitate un învățător, 10 învățători un părinte, 10 părinți sau chiar întreg pământul întrece o singură mamă.

Ce onóre revine unei mame! Pentru educația religioasă și morală servește *sfaturile*, din cari să se vadă că copiii trebuie să iubēscă pe părinți, pentru-ca și Dumnezeu să-i iubēscă pe

ei. Să se ferescă de minciună și de a face rău, căci Dumnezeu îi vede și nu-i iubește. Apoi mamele se deprindă copiii cu *rugăciunea*, care este o parte din învățătura pe care mama trebuie să o dea copilului.

Omenii asupra cărora mamele n'au putut influența, n'au ajuns la rezultate bune. Cine nu-și amintesc de Rousseau, revoluționarul vremii sale, pe care tatăl său la 6 ani îl lăsa să cetască romane. El n'a putut să se bucure de sfaturile mamei sale. Singur spune: „Prima mea nenorocire a fost mărtașul mamei mele”. Și câtă deosebire între viața plină de patimi a lui Rousseau și între viața curată a lui Augustin, Chrisostom, Grigorie de Nazianz, etc.! Dar' la acești trei din urmă mamele au îngrijit de educația copiilor lor. Monica, Antusa și Nonna, iată trei nume cari au dat societății trei podobe, cu cari s'a fâlit și se fâlesce. De aceea, cu drept cuvânt, Monod în scrierea sa „*La Femme*” zice: „Este o regulă generală, dela care n'am văzut vr'o excepție, că *cei mai însemnați oameni toți sunt fiii mamei lor*.”

B.

„Asociațiunea.”

Raportul general al comitetului central.

Comitetul central al Asociațiunii pentru literatura română și cultura poporului român, a făcut și în anul acesta, ca în anii premergători, un raport amănunțit către adunarea generală, — ce se va ține în Sibiu, în 21 Septembrie nou și zilele următoare, — despre activitatea sa și despre momentele mai însemnate, ivite în anul Asociațiunii, în decursul anului expirat.

Dăm, spre orientarea publicului cetitoriu, următoarele părți alese din acest detaliat raport:

Onorată adunare generală!

În conformitate cu §. 23 din statute, comitetul central are onorul a prezenta următorul raport despre activitatea sa dela 1 Ianuarie până 31 Decembrie 1900 și despre momentele mai însemnate dela adunarea generală, ce s'a ținut la Băile-Herculane, încoace. Înainte de toate însă ne credem îndatorați a anunța Onor. adunări generale, cumcă Ilustritatea Sa dl *Ioan M. Moldovan*, prelat domestic și preposit capitular, din cauza unui morb de care suferă din Martie 1899, prin scrisoarea sa ddo 26 Maiu a. c. s'a retras dela presiul Asociațiunii. Agendele presidiale le-a provădit domnul vicepresident și în absența acestuia membrul din comitet dl *Iosif St. Șuluțu*.

I. Ședințele comitetului.

În anul 1900 comitetul central a ținut 12 ședințe ordinare, satisfăcând astfel prescripțiile §-ului 21 din statute, și 11 ședințe extraordinare; a ținut deci în total 23 ședințe. Decursul acestora s'a adus la cunoștința tuturor membrilor Asociațiunii din procesele verbale, cari s'au publicat în partea oficială a „*Transilvaniei*”. Prin 278 concluse s'au

resolvat toate chestiunile supuse deliberării comitetului central.

II. Membrii Asociațiunii.

În prezent Asociațiunea are 1533 membri, și anume:

1. Membri onorari (în viață) 7.
2. Membri corespondenți 20.
3. Membri fondatori (în viață) 83.
4. Membri pe viață 204.
5. Membri ordinari 1219.

Abstrăgând dela membrii onorari și corespondenți, numărul membrilor activi ai asociațiunii a crescut cu 121 față de anul trecut.

III. Averea Asociațiunii.

Separat înaintăm raportul cassei, rațiunii fondurilor Asociațiunii și inventariul acesteia pentru anul 1900, toate censurate de o comisiune specială și apoi aprobate de comitet în ședința dela 25 Iulie a. c.

Amintim, că percepțiunile fondului general în 1900 au fost de K 32,541.53, ero-gațiunile de K 28,001.23. Cassa s'a încheiat cu un sold de K 4,540.30.

Averea fondului general a fost la finea anului trecut de K 288.028.10.

Intrăgă avere administrată de comitetul central a fost K 493,900.37. Această sumă este mai mică de cât cea arătată în raportul pentru anul 1899; ceea-ce se explică prin împrejurarea, că depositul Iancu, în suma de K 9,402.80 a fost reclamat de ministrul de interne. Dacă abstragem dela acest deposit, avere administrată de Asociațiune în 1900 a crescut cu K 4,827.07.

În legătură cu acesta rugăm pe Onorata adunare generală să mai iee cunoștință de următoarele:

Afacerea lăsemântului lui George Filep din Tășnad încă tot nu este terminată.

Lăsemântul fericitului Ioan Petran din Cluj, care intrăgă avere sa a testat-o pentru crearea unei fundații sub numirea „*Fundațiunea Ioan Petran*”, s'a pertractat în 30 Ianuarie, respective în 16 Februarie a. c. Reprezentantul comitetului central a declarat în numele Asociațiunii, că primește moștenirea și a cerut, împreună cu văduva defunctului, observarea și executarea testamentului lui Ioan Petran. Dar' fratele și doi nepoți ai acestuia, pentru pretinse defecte formale, nu au vrut să recunoască testamentul; în consecuență judecătoria cercuală din Cluj i-a îndrumat la proces. La timpul său vom raporta despre finalizarea acestei afaceri.

Fundațiunea intenționată de fericitul Dr. *Ioan Nichita* din Șimleu, comitetul nu a putut să o primească în administrațiune sa. Aducerea acestei hotărâri se întemeiază pe următoarele motive: a) fundațiunea de sub întrebare este de caracter pur local și confesional, destinată pentru ajutorarea școlilor și bisericilor gr.-cat. române din Selagiu; b) în sensul dispozițiilor testatorului fundațiunea este a se contopi cu un alt fond deja existent și administrat de institutul „*Silvania*” din Șimleu, adică de un organ ce nu aparține organismului Asociațiunii; c) și nici referențele de drept ale fundațiunii nu sunt pe

deplin clarificate, în deosebi Asociațiunea ar avea numai protectoratul asupra fundațiunii.

Prin decedarea văduvei Ana Ioanette n. Gomboș, întâmplată în Martie a. c., s'a eliberat de usufructul intabulat averea rămasă dela *Ioan Iancu*, fost preot în Vidra-de-sus, și testată de acesta Asociațiunii în scopul înființării unei fundații. Comitetul central în ședința sa dela 4 Aprilie a. c. a decis vânzarea acestor realități, având suma realizată a se administra conform dispozițiilor testatorului. Vânzarea ce e drept s'a efectuat, dar' încă nu sunt împlinite toate formalitățile cerute, pentru care motiv ne rezervăm a raporta asupra finalizării ei la proxima adunare generală.

Comitetul prin concludul său Nr. 113 din 12 Iulie 1897 a decis, ca realitățile rămase dela nemuritorul *Avram Iancu*, cu excepțiunea casei, să se vândă și din suma realizată, augmentată cu prețul a 800 ex. din seria „*Biografia lui Avram Iancu*” de Iosif St. Șuluțu, donată de autor Asociațiunii, să se întemeieze un fond, care să poarte numele lui Avram Iancu. Până la încheierea acestui raport din vânzarea realităților s'a încasat peste K 4300. — ear' un rest de aproape K 1700. — mai este a se încasa, și din vânzarea broșurei amintite peste K 800, va să zică în total peste K 5000. De aceea comitetul a decis inactivarea „*fondului Avram Iancu*” cu începerea anului școlar 1901—1902, având a se conferi din venitele acestui fond deocamdată un stipendiu de K 100 la un student român de gimnasiu, școlă reală sau comercială, și restul a se capitalisa, ear' când venitele fondului vor permite, să se confere și mai multe stipendii de aceeași mărime și tot la studenții români de gimnasiu, școlă reală sau comercială. (Va urma.)

Revistă esternă

Întâlnirea împăraților. Alaltăieri a sosit la Danzig țarul *Nicolae II.* pe yachtul „*Standard*”, fiind întâmpinat de împăratul *Vilhelm II* și de mulțime de dignitari în frunte cu cancelarul Bülow. După sosire și obiceiurile ceremoniei de prezentare țarul, însoțit de ministrul său de externe și de alți dignitari, a trecut pe yachtul Hohenzollern, unde s'a servit oșpeților dejun. Tot acolo s'a dat și prânzul, după care de pe bordul yachtului Hohenzollern împărații au privit defilarea flotei.

Războiul Burilor. Pentru a scuti trenurile de atacuri și aruncare în aer, comanda militară engleză a dat ordin, ca cetățenii buri ai Pretoriei să însoțescă trenurile până la Pietersburg.

Ceea-ce nu sunt în stare să împedecă trupele lui Kitchener, va împedeca ore faptul, că în trenuri se află și câțiva cetățeni buri?

Ziarele din Capland, sosite la Paris zilele acestea, publică proclamația comandantilor buri, din care rezultă că luptătorii buri nu și-au pierdut speranța în izbândă, ci din punctul

lor de vedere văd situația ca foarte favorabilă. Textul proclamației e următorul:

Prin proclamația prezentă dispunem, ca ziua de 8 August să fie consacrată pentru rugăciuni de mulțumită lui Dumnezeu:

1. Pentru toate învingerile mari și mici, pe cari le-am avut în timpul din urmă.

2. Pentru-că în chip așa de miraculos am evitat de a fi oprimați de puterea engleză preponderantă.

3. Pentru-că îngrijirea părintească a lui Dumnezeu ne-a provădit cu necesara îmbrăcăminte, proviant și munițiune.

4. Pentru-că nu a succed încercarea dușmanului, ca pustiind bucatelile și cele pentru traiu aflătoare în provinciile noastre, să fi fost siliți a depune armele constrinși de foamete.

5. Pentru miraculoasă perseveranță și curaj al omenilor noștri, deosebi al soțiilor și copiilor noștri, pe cari nici miseria prinsorei n'a fost în stare să i frângă. Cu 'n cuvânt, să dăm mulțumită pentru-că trăim ca popor în acest războiu uriaș, care de doi ani durează; din ceea ce rezultă, că Dumnezeu nu ne va părăsi nici de aci înainte, ci voește, ca de nou să fim stăpâni pe statul nostru.

Proclamația e subscrisă de *Schalek-Burger, Steyn, De Wett, Botha* și procurorul de stat *Smuts*.

Conferență în cestiunea alianței triple. „*Sezolo*” din Milano publică o telegramă din Berlin de cuprinsul, că în cercurile diplomației se vorbește cu toată posibilitatea, că politicienii de frunte ai Germaniei Italiei și Austro-Ungariei pe la sfârșitul lui Octombrie se vor întruni la Veneția în conferență spre a se consulta asupra cestiunilor pendente privitoare la alianța triplă.

Prețurile grâului.

Un interesant articol economic publică ziarul „*Magyarország*” în unul din numărul ultimi, căutând să stabilească în el motivele cari fac să scadă neconținut prețurile grâului și ale secării.

În credința că facem bun serviciu cetitorilor noștri, cari se ocupă cu economia de câmp, comunicându-le vederile exprimate în acel articol din partea unui om care a făcut studii amănunțite asupra chestiunii, — dăm în traducere întregul articol după cum urmează:

— „În viața economică a Ungariei, — serie ziarul numit, — ca cel mai important produs avem să considerăm grâul și secara, căci acestea ne dau nutrețul de capetenie: pâinea de toate zilele; sub clima noastră caprițioasă pe acestea le produce aproape cu cea mai mare siguranță binecuvântatul pământ al patriei noastre, și le cultivăm în așa calitate escelentă și în așa de mare cantitate, în cât nu numai pentru nutrirea noastră ne rămâne de ajuns, — ci din prisosul nostru dăm și altor țeri — cu pământuri mai puțin roditoare. Vinderea acestui prisos ne dă apoi în cea mai mare parte venitul din care plătim

Aceasta-i adevărata mărime morală! Un adevărat eroism al bunătății!

Nu vă arătați prea bogați față de cei săraci, nu prea deștepți față de cei de rând, nu adevărata voastră mărime morală față de cei vicioși, căci acesta îi poate mărni, dar' nu ajută. „Fiți buni, după cum și tatăl vostru din ceruri bun este”.

Bunătatea este singura comoră sufletească, ce ne dă răbdare și putere de a ne trăi tinerețele, ea ne dă la bătrânețe liniștea de a abzi de această lume, fără murmur.

Alexandrina.

Vorbe înțelepte.

Plăcerea de a face bine ne respătesce toate binefacerile.

Cel-ce vrea scaun la bătrânețe, trebuie să-și tocască bine picioarele în tinerețe.

De-cât se ari cu patru boi străini, mai bine cu două vaci ale tale.

Vecinul bun e mai bun de cât un frate departe. Dar' pentru aceea nu te duce la vecin, căci dacă e bogat nu-ți dă nimica, dacă e sărac cere el dela tine.

FOIȘORA

Bunătatea.

(Urmare și fine.)

Ne supunem celui, care nu e condus de cât de interese personale, dacă e tare și puternic; nu ne supunem și nu ne încredem de cât celui, care e animat de interesul sincer pentru binele celorl'alți. Toleranța convinge totdeauna tocmai fiind-că e generoasă.

De multe-ori suntem mai indulgenți cu aceia cari păcătuiesc contra legilor morale, de cât cu aceia, cari ni-au făcut un rău personal.

Morala interesului prescrie abținerea răsunării numai atunci când nu obține satisfacțiunea căutată. — Îndemnă la o ertare de formă, când e folositore acelaia ce o acordă, prin recunoștința celui ce o primește. Numai ertarea din inimă, prin care se stinge cel din urmă sentiment de ură, este rezultatul unui sentiment generos, care duce la o completă uitare de sine. Numai o sinceră afecțiune poate să umple de regrete, pe acela ce ni-a greșit, să restabilească

legăturile rupte spre a le uni și mai mult. Cât e de plăcut să redeschizi brațele celui, care pentru o clipă s'a depărtat de noi, să ajuți pe acela pe care cu o clipă înainte îl turbura prezența noastră.

Nu rare-ori trebuie multă generositate pentru-ca să poți erta; dar' și adese-ori pentru-ca să poți primi ertarea. În întâilul cas adevărata bunătate șterge din imagine toate trăsăturile ce-i amintesc răul, pentru-ca astfel să nu-i potă rămâne nici una în inimă; în al doilea cas se resemnează justificându-se în propria-i consecință. Noi aplicăm principiile morale după placul sentimentelor noastre.

Cât de condamnabile ne par simplele abateri, viciuri, din partea celor pe cari nu-i iubim, și cât de scusabile, dacă le găsim la amicii noștri sau la cei înrudiți cu noi.

Pe lângă că suntem foarte părtinitori în această privință, mai avem și slăbiciunea de a fi foarte riguroși în aplicare și indulgenți în principii; în primul cas pedepsind pe alții, credem a ne ridica pe noi, în al doilea cas, evităm a enunța reguli, în cari s'ar găsi pte propria noastră condamnare. Altfel e cu indulgența virtuoasă, ea nu se pronunță de cât cu neplăcere contra viciului, menajând sentimentele ce isbesc în individ, ea știe să facă

parte celor slabi, ușurei și neștiutori. O sfântă indignare simte bunătatea în prezența viciului, amorul binelui fiind principiul ei, dar' e destul de prudentă pentru a ști să erte pe cei ce rățasesc, fără a lăsa să se stingă sentimentele datoriei în ei.

Indulgența mondenă știe să erte greșelile strălucite, acelea ce sunt urmate de succes; ea iartă chiar corupțiunea, dacă însoțesc spiritul sau grația. Adevărata indulgență de testă totdeauna viciul și revoltă chiar contra ei prin forță sau prin opinii, dar' este totdeauna generoasă și dreptă. Indulgența se coboră și străbate în sufletul cel mai criminal, îi dă speranță și curaj de îndreptare, ea compătimentează, îndreptă, aduce la viață.

Egalitatea este o mișcare a sufletului, căreia îi place a se cobori, pentru a pute fi utilă acelora în cercul cărora se servă. — Spre a pute fi utilă trebuie să le câștige încrederea. — În nimeni nu ne încredem mai mult de cât în aceia, cari ne menajează amorul propriu. Omul din fire privește mai mult sau mai puțin cu neplăcere și îndoială pe cel ce se 'naltă mult deasupra lui. Omul de bine însă, în dorința-i nemărginită de a face binele, se scoboră, spre a pute ridica la el pe aceia cu cari se află în contact.

dări și camete, din care ne îmbrăcăm și ne procurăm multe de toate, de cari avem lipsă.

De la acest câștig atârână deci în mare parte nu numai a noastră bunăstare, a agricultorilor, ci, în mare parte, și bunăstarea meseriașului și negustoriului, de la cari cumperăm cele de lipsă, — cu 'n cuvânt: *bunăstarea aproape întregii țări.*

Cifrele însă vor desluși mai la înțeles ceea ce spunem aci, de cât cuvintele. Să vorbim deci câteva date. Amăsurat conșcripției oficiale, Ungaria are pământ arătoriu 18 milioane și 323.529 hectare, sau de tot 31 milioane de jugere catastrale (1600⁰ un juger). Din acestea pe 5 milioane și 400.000 de jugere cultivăm grâu, ear' pe circa 1,800.000 jugere secară. În ani mai slabi, cum e și cel de acum, se face pe aceste pământuri 35 milioane măji metrice, ear' în ani mai buni 40—45 milioane măji metrice de grâu și 11—15 milioane măji metrice de secară. Din acestea publicul agricultor consumă cam jumătate cu sământatul, nutrirea proprie, ținerea galitelor (hórelor) etc., ear' cealaltă jumătate o vinde, ca să-și facă bani.

Dacă prețurile grâului și secării sunt cât de cât mulțumitoare, să zicem 9—10 fl. grâul și 7—8 fl. secara, atunci publicul agricultor capătă din vânzarea acestei cantități cam 230—250 milioane de florini; dacă însă prețurile sunt slabe așa ca acum: 6 fl. și 6 fl. 50 cr. secara, 7 fl. și 7 fl. 50 cr. grâul, va căpăta numai 180—185 milioane, deci cu 50 milioane de florini mai puțin.

Și e mare lucru lipsa acestor 50 milioane de florini. Pricina multor miserii și lipsuri atât pentru agricultorii singuratici, cât și pentru totalitatea lor. Se poate zice, că în aceste 50 milioane este pierdut câștigul curat al agricultorilor, căci dacă știe economul să-și facă socotela exactă, dacă 'și socotesc deci valoarea capitalului ce i-l reprezintă pământul, cametele ce i-l ar aduce acela, apoi în anii de ogorit pierderea câștigului de pe un an al pământului lăsat ogor, cheltuielile lucrării pământului, ale seceratului și înblătului, apoi gunoii, darea și aruncurile comunale, nici mai vorbind de eventualele sarcini înfatabule pe pământ — (datorii, camete), — va vedea că dacă și-ar avea în bani gata capitalul ce 'l reprezintă moșia și l'ar pune la bancă, i-ar aduce mai multe camete, de cât așa, cu ostenele și cu muncă grea.

Care să fie însă cauza, că grâul e efin? Trebuie să fie asta așa? Trebuie ore să ne împăcăm cu taptul, ca munca și capitalul economului să nu-i aducă răsplătă pentru ostenelele lui?

Că din ce cauză e efin grâul, o spunem în următoarele. E efin, pentru-că:

1. Emulația țărilor străine
2. Instituțiunea bursei de cereale cu târgurile ei pe termin
3. Abusurile comerțului intermediar, — la oaltă și separat fie-care fac să scadă prețul.

Acești trei păcătoși de frunte sunt cauza de căpetenie la neajunsurile agricultorilor noștri.

Să ne ocupăm cu ei deosebi cu fie-care. (Va urma.)

NOUTĂȚI

În contra legii naționalităților, care, cum știm, există numai pe hârtie, au fost înțră la dieta acum închisă vre-o 19 petițiuni, înaintate din partea comitatelor, în cari se cerea modificarea legii. Dieta le-a rezolvat pe toate, înainte de disolvare, în ședința din 5 Septembrie, predându-le simplu ministrului președinte, fără nici o propunere, că ce se face cu ele, și fără a mai discuta asupra modificării unei legi care în praxă de mult nu mai există.

Bursele Academiei române. La academia română se va ține în luna Septembrie concurs pentru conferirea următoarelor burse (șependii): la 10 Septembrie conferirea unei burse pentru studiul *chimiei industriale* (inscrierile se primesc până la 4 Septembrie); la 15 Septembrie pentru studiul *morăritului și irigațiilor* (inscrierile se primesc până la 10 Septembrie); la 17 Septembrie pentru studiul *agriculturai* (inscrierile se primesc până la 7 Septembrie).

„Reuniunea română de muzică din Sibiu” va ține Sămbătă la 14 Septembrie a. c. la orele 6. p. m. probă extraordinară în localul usitat.

Anarhistii și atentatul din Buffalo. În *Pennsylvania* 200 anarhisti au ținut Sămbătă adunare exprimându-și bucuria asupra atentatului comis de Czolges, ear' în *Chicago* într-o adunare de 2000 de socialisti a fost respinsă propunerea de a esprima lui Mac Kinley simpatie. Contrarii propunerii accentuau, că Mac Kinley fiind reprezentant al clasei capitaliste, pe socialisti nu 'i împorță cele ce se întâmplă cu el. Socialistii din *Massachusetts* însă au votat o moțiune prin care condamnă fapta lui Czolges.

Cununie. Teodor Cioloca și dșora Mărioara Dobren se vor cununa Duminecă (12 Septembrie n.) în biserica gr. or. din Șipet.

Jidanul la vânat. O societate de vânători din Budapesta s'a dus zilele acestea la vânat în revirul dela Ersekujvár; întră vânători era și Kohner Jenő, feciorul președintelui comunității israelite din Budapesta. Voinicul Kohner a făcut apoi la vânătoare isprăvuri splendide, a trecut în revirul de vânat al comunei Perbete, unde făceau exerciții trupe de honveđi, și a rănit șapte honveđi, ear' unui rezervist i-a pușcat ochiul.

Decorarea ui Ciun. Se raportază din Berlin, că împăratul Vilhelm a conferit prințului Ciun, fratele împăratului chinez, ordul coronei de fer prusiace cl. II,

Incassarea dărilor. Ministrul de finanțe a adresat circulari tuturor direcțiilor financiale, dispunând, ca incassarea dărilor să o facă cu cruțare și interzicându-le licitarea de mobile și obiecte de casă. Ministrul a luat aceste dispozițiuni în urma rapoartelor economice sosite la guvern, cari toate descriu în colorii posomorite rezultatul recoltei din anul acesta.

Hymen. Dr. Valeriu Scut-a candidat de preot, și-a încredințat de viitoare soție pe Dșora Aurelia Brotea, fiica preotului gr. ort. din Mateias.

Pentru masa studenților dela gimnasiul nostru rom. gr.-or. din Brad, au binevoit a contribui următorii M. St. Domni și Prea stimabile Dómn:

I. 1. Stefan Antonescu președinte de sedria orfanală în pensiune și proprietariu în Șiria 50 cor., 2. Georgiu Popoviciu protopop Șiria 10 cor., 3. Dr. Ioan Rațiu candidat de adv. Arad (mire) 50 cor. 4. Georgina Rațiu Arad (mireasă) 10 cor. 5. Dr. George Burdan adv. 2 cor. 6. Barbara Antonescu Arad (mama miresei) 10 cor. 7. Virgil și Camil Antonescu studenți câte 2 cor. 8. Adriana Ispravnic Arad (nașa) 2 cor. 9. Trifon N. profesor de muzică 1 cor. 10. Dr. Ioan Petran profesor preparanț al Arad 10 cor. 11. v. d. Iulia Dogariu 2 cor. 12. Roman Ciogariu referent școlar 3 cor. 13. Irina Popoviciu protopopă Șiria 2 cor. 14. Ioan Ign. Papp protopop onor arad 10 cor. 15. Iulia Filimon v. d. not. Șiria 2 cor. 16. Meletie Pop preot gr.-or. Drais 2 cor. 17. Petru Pelle preot Ménes 2 cor. 18. George Beck și soția 2 cor. = 174 cor. (Suma acestă frumósă s'a colectat prin Prea On. D. Stefan Antonescu cu ocaziunea festivă a unei nunte nobile). 19. Dr. Iacob Hotăran adv. Șiria 2 cor. 20. Regina Hotăran 1 cor. 21. Cornelia Hotăran 1 cor. 22. Marc Păscuțiu protopop 2 cor. 23. Nicolae Lazarescu ec. 1 cor. 24. Savu Bacis ec. 1 cor. 25. Dimitrie Tamas 1 cor. 26. G. Todorescu not. com. 2 cor. 27. Mitru Buda ec. 40 fl. 28. Nicolae A. 20 fl. 29. Lazar Sav 40 fl. 30. Romul N. Taerusan preot 2 cor. 31. Demetriu Grecu 1 cor. 32. Acsente Secula ec. 10 cor. 33. Costa Borlea 1 cor. (suma ulterioară 26 cor.) suma totală: 200 cor.

II. Nicolau Maneguti protopresbiter gr.-or. în Mureș Ogorheiu 3 cor.

III. Nicolau Bolboca protopresbiter gr. cath. în Vermeș 4 cor.

IV. Sofron Olariu preot gr.-or. 1 cor. 2. Ioan Petruțiu înv. 1 cor. 3. Alecsandru Muntean 40 fl. 4. Iosif Vlad 80 fl. 5. Luch Vilmoș comerciant 1 cor. 6. George Hategan 40 fl. 7. Petru Muntean 20 fl. 8. Petru Nedelkovics 1 cor. toți din Tisa Huniadora.

V. Petru Călcunariu adv. Orșova 15 cor., pentru masa studenților și 11 cor. 66 fl., în favorul gimnasiului. Prin aceste sume M. On. D. Petru Călcunariu au solvit tacele de binefăcătoriu fondator, atât la masa studenților cu suma de 50 cor., cât și la gimnasiu cu suma de 200 cor.

Primescă atât zelosul nostru binefăcătoriu Petru Călcunariu, cât și ceialaltă marimonoși dăruitori cea mai căldurosă mulțumită, și servescă de exemplu tuturor bărbatilor noștri de inimă și cu dare de mână!! Direcțiunea gimnasiului rom. gr.-or. (din) Brad, în 26 August 1901. Georgiu Părau dir. gimnas.

Alegere de învățătoriu. Duminecă s'a făcut în *Orăștie* alegerea pentru îndeplinirea postului al treilea de învățătoriu la școala noastră capitală de acolo. A fost ales, cu 67 voturi, concurentul Ioan Fleșeriu, fost până acum director la școala din Romos.

Augustin Pulszky, deputat dietal, fost secretariu de stat și fost profesor la facultatea juridică din Budapesta, a răposat alaltăeri în Budapesta, după un morb scurt. Pulszky s'a născut în 1846 în Viena; studiile și-le-a început la „University College School” din Londra, unde tatăl seu, Francisc Pulszky petrecea pe acel timp ca emisariu al guvernului ungar din 1849. A fost jurist de mare talent, despre ce dase dovadă deja în 1868 prin disertația sa de doctorat „Filosofia dreptului în dreptul roman”, pe care Academia magiară a publicat-o în analele ei. În politică a înțrat forțe de tiner; deja la 1871, când abia era de 25 ani, a fost ales deputat dietal, fiind unul dintră cei mai activi membri ai parlamentului. Din Iunie 1894 până în Ianuarie 1895 a fost secretariu de stat în ministeriul de culte sub Br. Eötvös Lorand.

Dragoste — pe paragrafi. Francisc Graves din Wheeling (statul West-Virginia) a îndrăgit foc pe coconita Irina Taylor din Pittsburg, și — firese! — a luat-o în căsătorie. Fericirea li-a durat însă forțe scurt timp. Pe baza legii din West-Virginia mirele a fost osândit la un an închisore și 100 dolari amendă, fiind-că s'a căsătorit cu o negră (mireasa era din seminția negrilor). Preotul cununătoriu, asemenea negru, a fost osândit la 200 dolari amendă.

Gónă contra anarhistilor. Atentatul de la Buffalo a atras de nou atențiunea guvernelor asupra cuiburilor de anarhisti, și din toate părțile se raportază despre măsuri severe luate, ori contemplate a se lua pentru înfrânarea nelegiuirilor anarhiste. În America, unde acești păcătoși se bucurau de cea mai mare libertate, deja sunt arestați mulțime de ei, și guvernul Statelor-Unite a hotărât să urmărească și pedepsască chiar și pe aceia cari cu graiul, ori prin conținutul scrierilor lor dau în lemn anarhistilor la comiterea atentatelor.

Papa pe la sfârșitul lunei acesteia va publica o enciclică în contra anarhistilor. Scopul mărturisit al enciclicei e: să înduplece guvernele a procede solidar în contra anarhistilor.

Asemenea și din Bern se raportază, că guvernul federal a îndrumat poliția tuturor cantónelor: să urmărească cu doosebită atențiune mișcările anarhistilor; ear' pe timpul cât țarul va petrece în Francia, în toate trenurile sosite din străinătate vor face la frontieră perchișii detectivi francezi, ca nu cumva să străbată în Francia anarhisti. Ear' din *New-York* se raportază, că în mai multe orașe ale Statelor-Unite s'au constituit comitete pentru a urmări toate mișcările anarhiste. Membrii comitetului din *Denver*, al căror nume se ține în mare secret, vor participa la conventicolele anarhistilor. Președintele acestui comitet a declarat umătoarele:

— Ne-am hotărât să punem pe toți anarhistii. Dacă doi martori onorabili vor afirma despre ore-cine că a exprimat sentimente anarhiste, atunci respectivul trebuie să moră, necondiționat.

Pentru un joben. S'a întâmplat în Berlin. Mirii erau deja la înțrarea în oficiul stării civile, când s'a întâmplat nostimada. Mireasa a făcut imputări mirelui pentru-că nu a pus joben la actul oficios al cununiei. Mirele căuta să-și convingă mireasa, că are averșune față de joben. Mireasa nu părea dispusă să tacă; din contră devenia tot mai iritată, așa în cât chiar și trecătorii s'au oprit locului. Pe mire îl supăra limbuția neîntreruptă și nu știa cum să scape. De o dată îi vine o idee. Iși ia pălăria în semn de salut și drumul băiete. Și-a văduț de cale, lăsând totă adunarea gură cască de surprindere. Întrăga daraveră tristă pentru un joben!

Din public. *)

Rectificare.

Conținând corespondența publicată în Nr. 95 a. c. al prețuitului ziar „Telegraful Român” referitor la alegerea de învățător din Tilișca pe lângă alte inexactități și aceea, că subscrisul aș fi contribuit la zădărnicierea alegerii, — pentru constatarea adevărului țin să rectific, că nu am îndemnat pe nimenea din popor la ne-alegere, ear' în comitetul și sinodul parochial n'am vorbit absolut nimic contra alegerii, prin urmare n'am putut nici contribui la zădărnicierea aceleia.

Ioan Bratu
dir. școl.

*) Pentru cele cuprinse în rubrica această Rectificația nu primesce răspunderea.

Apel.

Biserica noastră gr.-or. română din Ponor, protopresbiteratul Lupșei, comitatul Albei inferioare, este una dintră cele mai sêrace și mai misere biserici sau parochii din arhidieceasa Transilvaniei. Din care pricină credincioșii comunei noastre bisericesci încă din timpurile mai vechi s'au folosit de un edificiu școlar slab și necorespunzătoriu și pentru care edificiu mai de multe-ori am fost, ear' acum suntem forțe serios amenințați din partea autorităților politice.

Mai bine de doi ani ne-am pus pe lucru pentru a ne câștiga cele de lipsă întru scopul acuirărei unui edificiu școlar corespunzătoriu care să nu mai pôtă fi excepționat din partea organelor statului, dar' cu cea mai mare durere trebuie să mărturisim că, misera stare materială în care se află poporul nostru de munte, unde nu este nici un câștig și unde locurile sunt forțe neroditoare și sterpe, numai birurile mari și grele, ni-a făcut peste puțină împlinirea acestei nobile dorințe, prin urmare: stăm în fața durerosului și marelui pericol de a ne perde școala.

Cu toate-că ni-am dat totă silința și am făcut arunc în mai mulți ani după oaltă, cheltuielile de edificare sunt mari; și ne mai având alte isvóre de venite nu mai avem unde tinde mâna.

Întră astfelu de momente amenințătoare și împrejurări critice comitetul nostru parochial este avisat, a decis și însărcinat pe subscrisul a apela în privința acestă la milostenia onoraților frați creștini.

În urmare, apelez deci pe această cale la marimimositatea și generositatea obștei creștinesci, a tuturor ômenilor de bine și iubitori de înaintarea mult cercatului nostru popor românesc, să binevoiască a ne veni în ajutoriu dând pe sêma școlei noastre din ceea-ce li-a dat bunul Dumnezeu fie-are cât se va îndura și-l va ajutara puterea sau starea. „Fericiti sunt cei milostivi, că aceia se vor milui” zice Domnul.

Rog deci prin acestă pe toți ômenii de bine: să binevoiască a colecta în cercul cunoscuților și prietiniilor suma cât de mică și a o trimite apoi până la finea lunei Septembrie st. v. a. c. la adresa subscrisului u. p. Nagy-Enyed. Sumele primite ori cât de modeste, se vor cuita cu cea mai mare mulțumită pe cale publică.

Legănat în firmă speranță că apelul nostru va afla sprijinul inimilor creștinesci și va avea rezultatul dorit, subsemn

Ponor, 29 August v. 1901.

Preotul Laurențiu Ciorbea.

FELIURIMI

Cei optsprezece nemuritori ai Svediei. Academia din Paris are patruzeci nemuritori (membri), cea din *Stockholm* a Svediei are numai optsprezece. Poporul îi numesce simplu „cei optsprezece”, țără nici o altă indicare. Anul acesta au murit trei: Ioan Forssell istoricul, *Nordenskjöld* esploratorul polului nordic, și Gunvar *Wennerberg* poet liric și fost ministru de culte. Toți trei își au originea din marile familii de țărani din seculul al XVIII-lea. Ca urmași ai lor sunt luați în combinație: istoricul *Hjörnest* și romancierul *Werner Haidenstam*. Pentru locul al treilea deocamdată nu este candidat.

De altcum Academia svedeză are aceeași organizație ca *Académie française* înființată de cardinalul Richelieu în 1635.

Cum a cheltuit Germania miliardele Franciei? Enorma despăgubire de cinci miliarde, plătită Germaniei de către Francia în urma războiului din 1870, a trebuit să se ramburseze, mai întâiu confederațiunii germane de Nord 2.255 milioane. Apoi spre a veni în ajutoriul datoriilor contractate de către statele angajate în războiul contra Franciei s'a plătit suma de 1.100 milioane. Familiile germane victime ale războiului au primit 284 milioane. Generalii au primit donațiuni cari s'au urcat la suma de 15 milioane. S'au cheltuit 38 de milioane cu construirea palatului Reichstagului german; 31 milioane au fost vârsate în contul casei imperiului, și 75 milioane în casa avansurilor armatei. S'au cheltuit 800 de milioane cu construirea de forturi și cu crearea unei marine de războiu. Cu 320 milioane s'au reconstruit liniile ferate din Alsacia-Lorena, 211 milioane au fost consacrate la restabilirea liniei Wilhelm-Luxemburg.

Mai rămăneau 150 de milioane, cari au fost rezervate pentru tesaurul de războiu, și 700 milioane, cari au fost elocate la cassa imperială a invaliților.

Nr. 906—1901.

[201] 1—3

Concurs repetit

Pentru ocuparea postului de paroh în parochia de clasa a III-a *Bârghiș*, protopresbiteratul Agnatei, se deschide prin acesta de nou concurs cu termen de 30 de zile dela prima publicare în „Telegraful Român”.

Emolumentele împreunate cu acest post sunt cele fasonate la cõla B. pentru întregirea dotațiunei preoțesci dela stat.

Reflecții la acest post au să-și așternă cererile lor concursuale instruite conform normelor în vigoare subsemnatului oficiu protopresbiteral în termenul deschis și a se prezenta în vre-o Duminică sau sâmbătă înaintea alegătorilor spre a cânta, respective a celebra și cuvânta.

Oficiul protopresbiteral al tractului Agnate în conțelegere cu comitetul parochial din Bârghiș.

Nocrichiu (Ujegyház) în 24 August, 1901.

Nicolau Moldovan
protopresbiter.

[202] 1—1

Concurs

Pentru întregirea postului de învățătoriu diriginte la școala comunală (grănițară) din *Margineni*, comit. Făgăraș, se deschide concurs cu termen până în 20 Septembrie a. c. st. n.

Emolumentele împreunate cu acest post de învățătoriu sunt următoarele:

1. Salariu anual 600 corone plătit în rate lunare anticipative, din fondul grănițar.
 2. Cuartir natural în edificiul școlii.
 3. Lemne pentru foc.
 4. Grădina de pomărit și legumi.
- Preferiți vor fi cei ce știu limba română și magiară.

Petițiunile instruite amăsorat legilor școlare sunt a se așterne senatului școlar din comuna Margineni cel mult până în 20 Septembrie n. c.

Margineni în 5 Septembrie 1901.

George Popu
paroh și v. președinte

Nr. 623—1901.

[195] 3—3

Concurs

Pentru întregirea postului de învățătoriu din comuna *Sasa*, protopresbiteratul Lupșei, pe baza rezoluțiunei Preaven. Consistoriu archidieceșan din 28 Iunie a. c. Nr. 5806 Școl., se deschide concurs cu termen de 30 zile dela prima publicare în „Telegraful Român”.

Emolumentele împreunate cu acest post sunt: 600 cor. din repartitia pe popor, locuința liberă în edificiul școlii, lemnele de foc trebuincioșe și folosirea grădinei școlare ce se va înființa.

Dela concurenți se potesc se cânte la strună și cu elevii școlari la sfânta liturgie. Cei cu cunoștințe musicale vor fi preferiți și pentru cazul de a înființa cor bisericesc după puțină, deosebit se vor remunera.

Cererile concursuale instruite conform normelor în vigoare, au a se înainta subscrisului oficiu protopresbiteral în termenul deschis.

Ofenbaia, în 18 August, 1901.

Oficiul protopresbiteral român gr. or. al tractului Lupșei, în conțelegere cu comitetul parochial.

Vasile Gan
adm. prot.

Nr. 459/1901

[193] 3—3

Concurs

Pentru ocuparea postului învățătoresc din comuna *Daia-săsescă*, protopresbiteratul Sighișorei, se publică concurs cu termen de 30 zile dela prima publicare în „Telegraful Român”.

Salariul anual consistă din: 600 cor., și anume: 520 cor. în bani gata, 5 stângini de lemne tăiate computeate cu 80 corone, jumătate din venitul grădinei școlare și cuartir gratuit în edificiul școlii.

Concurenții au să-și așternă cererile concursuale instruite conform normelor în vigoare subsemnatului oficiu protopresbiteral în termenul indicat, cu îndatorirea a ține strună în Duminică și sâmbătă, a conduce cântările liturgice, — și a se prezenta în vre-o Duminică sau sâmbătă în biserica spre a-și arăta desteritatea în cele rituale.

Sighișora, 17 August 1901.

Oficiul protopresbiteral gr.-or. al tractului Sighișorei în conțelegere cu comitetul parochial concernent.

Dimitrie Moldovan
protopresbiter.

Nr. 490/1901

[183] 3—3

Concurs

Pentru ocuparea posturilor învățătoresci din comunele mai jos numite, protopresbiteratul Iliei, se deschide concurs cu termen de 30 zile dela prima publicare în „Telegraful Român”.

1. *Almaș-Seliște*, cu salariu anual de 610 cor., și adevă: în bani repartizați în popor 300 cor., în naturale 50 măsuri de bucate = 150 cor.; folosința unei grădini 20 cor. și 100 cară de lemne = 140 cor. și cuartir în edificiul școlii.

2. *Cărmăzănesci* cu filia *Dănușesci*, cu salariu anual de 600 cor. repartizați în popor, cuartir și lemne de foc.

3. *Godinesci* cu filia *Petresci*, cu salariu anual de 600 cor., și anume: în bani repartizați în popor 250 cor., în naturale 150 ferdele cucuruz = 300 cor., folosința unui pământ arătoriu și fânațiu, în mărime de 4 jug. în preț de 50 cor., lemne de foc și cuartir în edificiul școlii.

Dela reflecții la aceste posturi se cere să se prezinte înaintea de ale gere în vre-o Duminică ori sâmbătă la biserica unde a concurat spre a-și arăta desteritatea în cântări și tipic, și pentru luarea de informațiuni despre modul de platire a salariului, de obligați fiind învățătorii să cânte în strună și să instrueze școlarii în cântări.

Concurenții au a-și așterne suplicile lor concursuale instruite conform normelor în vigoare subsemnatului oficiu protopresbiteral până la termenul sus-indicat.

Ilia, la 9 August 1901.

Oficiul protopresbiteral gr.-or. al tractului Iliei, în conțelegere cu comitetele parochiale respective.

Avram P. Pecurariu
protopresbiter.

[189] 3—3

Concurs

Pentru ocuparea postului de învățător dela școala confesională gr. or., împreună cu postul de cantor din parochia *Alba-Iulia-Maeri* cu filia *Mureș-Port* se publică concurs cu termen de 30 zile dela prima publicare în ziarul „Telegraful Român”.

Emolumentele sunt:

1. Salariu anual de 600 cor., solvit din cassa bisericeii în rate anticipative.
2. Cuartir în edificiul școlii.
3. Lemne pentru foc.
4. Venitele stolare statorite de comitetul parochial, aprobate de sinodul parochial, cari dau suma de 200 cor.

Concurenții, cari pot dovedi, că cunosc musica instrumentală, ca să potă instrui un cor, — vor fi preferiți.

Cei-ce doresc a reflecta la acest post, au a-și așterne cererile lor concursuale, instruite conform normelor în vigoare, subscrisului oficiu protopresbiteral în termenul indicat și a se prezenta în vre-o Duminică sau sâmbătă pentru a-și arăta desteritatea în cântări și tipic.

Alba-Iulia, 13 August, 1901.

Oficiul protopresbiteral în conțelegere cu comitetul parochial.

Florian Rusan
adm. prot.

[190] 3—3

Concurs.

Pentru întregirea parochiei gr.-or. române de clasa I din orașul *Bistrița* se deschide prin acesta, cu încuviințarea Preavenatului Consistoriu archidieceșan ddo 4 Decembre 1900, Nr. 10,956 Pres., de nou „Concurs” cu termenul de 30 zile dela prima publicare în „Telegraful Român”.

Venitele împreunate cu acest post de paroh sunt cele fasonate la cõla B. pentru întregirea venitelor preoțesci dela stat.

Doritorii de a obține acest post să se prezenteze înaintea alegătorilor în vre-o Duminică ori sâmbătă spre a cânta respective a celebra și cuvânta; ear' suplicile concursuale, instruite conform legilor în vigoare, în termenul deschis, au a-și așterne la oficiul protopresbiteral gr.-or. al Bistriței în Borgo-Bistrița, p. u. Borgo-Prund.

Din ședința comitetului parochial ținută în Bistrița la 11 August 1901.

Dr. Vas. Pahone președinte. **Dr. Val. Moldovan** notariu.

Văcut.

Simeon Monda
protopresbiter.

!! Apröpe pe nimic !!

378 obiecte importante numai cu 3 K 60 f.

1 orologiu elegant cu garanță de 3 ani, dimpreună cu 1 lanț frumos, 1 cravată de domni de mătase veritabilă, nouă! 1 ac draguț de cravată cu Simili-Brillant, Călmăr de scris constând din trei obiecte, 1 garnitură de botoni constând din botoni de mangete, nastori pentru pept și guler totul din aur-doublee și cu mechanism, 1 broș pentru dame de Paris, 1 inel pompos de domn sau de damă imitație de aur și piatră scumpă, 1 păreche cercei cu Simili-Brillant, 1 săpun aromatic, 1 colier cu perle orientale, 1 notiț folositor, 1 sugară cu chichlibar, 1 briceag, 1 portemonaie de pele, 1 chibritelniță, 20 obiecte de corespondență și încă preste 300 alte diverse obiecte, cari sunt folosite și indispensabile la casă — gratis!

[194] 2—3

Töte laolaltă dimpreună cu orologiu, care apröpe singur face banii, costă numai 3 K 60 f. Trimiterea cu rambursă prin cassa de esport de mărfuri din Krakau

F. Windisch, Krakau Nr. 243.

Pentru obiectele cari nu convin se înapoiează banii.

Maria Cunțan

POESII

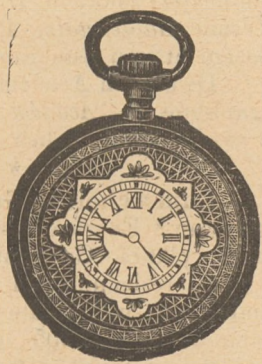
se pöte procura cu prețul de 1 cor. 50 fl.

Librăria Tipografiei archidieceșane.

Orolöge de părete și deșteptătoare dela 1 fl. 50 cr. în sus.

* Numai marfă bună și solidă. *

* Prețuri eftine, garanție consciențioșă. *

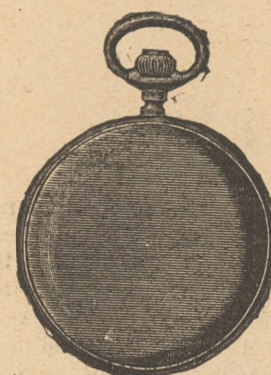
Orologiu de dame de argint veritabil, mărime 30 mm., 5 fl. 50 cr.

Orologiu de domni, aceeași calitate, mărime 50 mm., 5 fl. 50 cr.

Orologiu de domni sau de dame, aceeași calitate, cu capac dublu, 7 fl. 25 cr.

Lanțuri de argint veritabil dela 1 fl. în sus. Lanțuri de aur veritabil dela 9 fl. în sus. Orolöge deșteptătoare de nickel dela 1 fl. 60 cr. în sus. — Se trimite pe lângă rambursă; ce nu corespunde se schimbă imediat sau se trimite banii înapoi.

Reparaturi de orolöge se eșecută bine și eftin.

Orologiu de domni remontoir de nickel, 50 mm., cu 3 capace tari 4 fl. 25 cr.

Același cu cutie de oțel oxidat în negru 4 fl. 40 cr.

Același deschis, cu sticlă de cristal 3 fl. 50 cr.

[113] 9—30

Juvaericele veritabile și eftine.

Orolöge de busunar dela 2 fl. în sus.